

1. ΠΩΣ Η PFIZER ΕΦΤΑΣΕ ΣΕ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΤΡΑΜΠ

Μέσο:ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: ...04/10/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...04/10/2025

Σελίδα:1

● **Pfizer:** Η καλή σχέση του Αλμπερτ Μπουρλά με τον Ντόναλντ Τραμπ ήταν καθοριστικός παράγων στη συμφωνία της Pfizer με την αμερικανική κυβέρνηση, ώστε η πολυεθνική φαρμακοβιομηχανία να αποφύγει τους δασμούς. **Σελ. 28**

1. ΠΩΣ Η PFIZER ΕΦΤΑΣΕ ΣΕ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΤΡΑΜΠ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . . 04/10/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 04/10/2025

Σελίδα: 28

Το παρασκήνιο της συμφωνίας Τραμπ - Pfizer για τα φάρμακα

Οι συνομιλίες που προηγήθηκαν και η αντίδραση φαρμακοβιομηχανιών

Η φαρμακοβιομηχανία Pfizer κατέληξε σε συμφωνία με την κυβέρνηση Τραμπ που της δίνει τη δυνατότητα να αποφύγει τους δασμούς προσφέροντας χαμηλότερες τιμές στις ΗΠΑ. Η είδηση οδήγησε τις μετοχές της σε άνοδο 14%. Είχε προηγηθεί προειδοποίηση της κυβέρνησης Τραμπ προς όλες τις μεγάλες φαρμακοβιομηχανίες, τις οποίες καλούσε να παρουσιάσουν κάποια πρόταση τους για τη μείωση των τιμών των φαρμάκων τους και για την παραγωγή τους εντός ΗΠΑ προκειμένου να μην αντιμετωπίσουν συνέπειες, όπως οι δασμοί.

Όπως αναφέρει αποκλειστικό ρεπορτάζ της Wall Street Journal, η Pfizer ήθελε να βεβαιωθεί πως αν έκλεινε συμφωνία, θα διασφάλιζε την απαλλαγή της από δασμούς, όπως και το δικαίωμα να επικεντρωθεί η παραγωγή της εντός ΗΠΑ σε νεότερα και μελλοντικά προϊόντα και όχι σε υποδομές για φάρμακα για τα οποία έχουν ήδη υπάρξει γενόσημα. Οι συνομιλίες επιταχύνθηκαν την εβδομάδα που έληξε στις 20 Σεπτεμβρίου και η τελική συμφωνία ανακοινώθηκε λίγες ώρες προτού επιβάλει δασμούς ο πρόεδρος Τραμπ. Την υπέγραψαν ο Άλμπερτ Μπουρλά, διευθύνων σύμβουλος της Pfizer, και ο Αμερικανός υπουργός Υγείας Ρόμπερτ Φ. Κέννι. Εκείνη την ημέρα, καθώς ο Μπουρλά στεκόταν στο Οβάλ Γραφείο δίπλα στον Τραμπ, στον

Κέννι και σε κάποιους άλλους, ανακοινώθηκε μια διπλή επιτυχία, μια έκβαση των συνομιλιών επιτυχής και για τις δύο πλευρές. Ο Τραμπ ανακοίνωσε μια συμφωνία που μειώνει τις τιμές των φαρμάκων και την έναρξη μιας πλατφόρμας που θα ήταν στη διάθεση των καταναλωτών, την TrumpRX. Και η Pfizer απέφυγε τους δασμούς με μια στρατηγική που θα περιόριζε το πλήγμα στο ελάχιστο.

Η WSJ αναφέρει πως η συμφωνία ήταν προϊόν όχι μόνο των διαπραγματεύσεων μεταξύ δύο ομάδων, αλλά και της μακροχρόνιας σχέσης ανάμεσα στον Μπουρλά και στον Τραμπ που είχε καλλιεργηθεί σε δείπνο στο εξοχικό του Αμερικανού προέδρου και σε τακτικές τηλεφωνικές συνομιλίες μεταξύ τους. Ο Μπουρλά αναφέρθηκε προσφάτως στη συνεργασία ιδιωτικού και δημόσιου τομέα στο πλαίσιο της λεγόμενης Operation Warp Speed, επιχείρησης που επέσπευξε την ανάπτυξη εμβολίων και διαγνωστικών τεστ για τον κορωνοϊό, και την εγκωμίασε δηλώνοντας πως «κανονικά θα ήταν άδεια ενός Νομπέλ Ειρήνης». Και κατά την ανακοίνωση της συμφωνίας ευχαρίστησε τον Τραμπ για τη φιλία του και αγκάλιασε τον Μεχμέτ Οζ, διοικητή των υπηρεσιών Medicare και Medicaid. Ήταν μια στιγμή θριάμβου για τον Μπουρλά που εξόργισε άλλους διευθύνοντες συμβούλους. Σε τηλεφωνική συνδιάλεξη 90 λε-

Η συμφωνία ήταν προϊόν όχι μόνο των διαπραγματεύσεων μεταξύ δύο ομάδων, αλλά και της μακροχρόνιας σχέσης ανάμεσα στον Μπουρλά και στον Τραμπ που είχε καλλιεργηθεί σε δείπνο στο εξοχικό του Αμερικανού προέδρου και σε τακτικές τηλεφωνικές συνομιλίες μεταξύ τους.

Το deal προβλέπει μειώσεις στις τιμές φαρμάκων της εταιρείας στις ΗΠΑ, ενώ η πολυεθνική διασφαλίζει την απαλλαγή της από τους δασμούς.

πτών που είχαν τα στελέχη ένωσες φαρμακοβιομηχανιών, πολλοί διευθύνοντες σύμβουλοι δήλωσαν ότι ακινηδιάστηκαν και οργίστηκαν. Η Άολεϊ Μάγκαρχι, διευθύνουσα σύμβουλος της Genentech, έφτασε στο σημείο να προτείνει την απομάκρυνση του Μπουρλά από την ηγεσία της φαρμακοβιομηχανίας του.

Ο Μπουρλά απάντησε ότι ο Τραμπ είχε καταστήσει σαφές ότι ήθελε χαμηλότερες τιμές φαρμάκων για τους Αμερικανούς και ότι μια συμφωνία θα τις απάλλαζε από τον κίνδυνο των δασμών και

θα προσέφερε ασφάλεια για να επενδύσουν στις επιχειρήσεις τους. Εκπρόσωπος της Pfizer τόνισε πως «είμαστε σε συστηματικές συνομιλίες με την αμερικανική κυβέρνηση και εργαστήκαμε από κοινού πάνω σε πολλά θέματα προκειμένου να προσφέρουμε αντιμετώπιση κάποιων καταστροφικών ασθενειών και να καταστήσουμε πιο προσβάσιμα τα φάρμακα». Και στελέχη του Λευκού Οίκου δήλωσαν πως στόχος τους ήταν να διασφαλίσουν την καινοτομία και παράλληλα να μειώσουν τις τιμές των φαρμάκων για τους Αμερικανούς. Εκτός από τις μετοχές της Pfizer, μεγάλη άνοδο σημείωσαν και οι μετοχές άλλων φαρμακοβιομηχανιών, όπως των Eli Lilly και AstraZeneca, καθώς επικράτησε η προσδοκία πως θα κλείσουν αντίστοιχες συμφωνίες.

Η μείωση των τιμών των φαρμάκων υπήρξε στόχος του Τραμπ από την πρώτη θητεία του, αλλά κέρδισε έδαφος τώρα, στη δεύτερη θητεία του. Προφανώς αυτό που έφερε τις φαρμακοβιομηχανίες

στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων ήταν οι προτάσεις του για δασμούς στις φαρμακοβιομηχανίες και το διάταγμα που εξέδωσε τον Μάιο ζητώντας να τύχει η υπερδύναμη μεταχείρισης «του πλέον ευνοούμενου κράτους», δηλαδή να πληρώνει τις χαμηλότερες τιμές ανάμεσα σε όλες τις πλούσιες χώρες. Πολλές φαρμακοβιομηχανίες, όπως οι Eli Lilly και Johnson & Johnson, ανακοίνωσαν τα σχέδιά τους για επενδύσεις δεκάδων δισεκατομμυρίων δολαρίων σε μονάδες παραγωγής και έρευνας στις ΗΠΑ, σε μια προσπάθεια να επιδείξουν πνεύμα συνεργασίας. Η Pfizer επέλεξε άλλη προσέγγιση και προτίμησε να διασφαλίσει μια συμφωνία προτού δεσμευτεί δι-σεκτομυρία δολάρια στις ΗΠΑ. Πολλές φαρμακοβιομηχανίες αρνήθηκαν να παραχωρήσουν τη μεταχείριση «του πλέον ευνοούμενου κράτους» και ο Τραμπ ενέτεινε την πίεση. Στα τέλη Ιουλίου έστειλε επιστολές στους διευθύνοντες συμβούλους 17 φαρμακοβιομηχανιών, συμπεριλαμβανομένης της

Pfizer, στις οποίες περιέγραφε τις απαιτήσεις του. Η WSJ υπογραμμίζει ότι στην επιστολή προς την Pfizer δεν απευθυνόταν στον «δόκτορα Μπουρλά», αλλά στον «δόκτορα Μπέρνι», και όπως τόνισε αργότερα ο Μπουρλά, «ζητούσε πολλά». Επίσης, σε ανάρτησή του την εβδομάδα πριν από την προθεσμία της 29ης Σεπτεμβρίου προειδοποιούσε για δασμούς 100% στις φαρμακοβιομηχανίες από 1ης Οκτωβρίου, αλλά τόνιζε πως θα εξαιρεθούν όσες επιχειρήσεις επενδύσουν σε νέες μονάδες στις ΗΠΑ.

Όπως πάντως σχολιάζει η Wall Street Journal, το σημαντικότερο είναι ότι η συμφωνία προβλέπει μειώσεις στις τιμές των φαρμάκων μόνον για το πρόγραμμα Medicaid, που αντιπροσωπεύει μόλις το 5% των εσόδων της, και όχι για το πρόγραμμα Medicare, ούτε για όσους Αμερικανούς έχουν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη από ιδιωτικές ασφαλιστικές. Εν ολίγοις, δεν αφορά το μεγαλύτερο μέρος των επιχειρήσεων της εν λόγω φαρμακοβιομηχανίας.

2. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΙ ΓΙΑΤΡΟΙ ΚΑΙ ΣΤΑ ΚΕΝΤΡΑ ΥΓΕΙΑΣ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . . 04/10/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 04/10/2025

Σελίδα: 1

Πανεπιστημιακοί γιατροί και στα Κέντρα Υγείας

Στόχος, η παροχή αναβαθμισμένων υπηρεσιών και το ερευνητικό έργο

Από τα Κέντρα Υγείας στο Ιλιον και στη λεωφόρο Αλεξάνδρας, που μετατρέπονται σε Πανεπιστημιακά, αρχίζει η διαδικασία αναβάθμισης της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας με τη διασύνδεσή της με τις Ιατρικές Σχολές της χώρας. Στόχος είναι να φτάσουν στους

πολίτες τα πλέον εξελιγμένα πρωτόκολλα υγείας, με ενσωματωμένες τις πιο πρόσφατες επιστημονικές εξελίξεις, όπως ισχύει και στις πανεπιστημιακές κλινικές. Ταυτόχρονα, η επιστημονική κοινότητα θα έχει τη δυνατότητα για ερευνητικό έργο για την κατάστα-

ση υγείας του γενικού πληθυσμού σε επίπεδο πρωτοβάθμιας φροντίδας, που μπορεί να δώσει πολύτιμα στοιχεία για τον σχεδιασμό πολιτικών πρόληψης. Συνολικά θα λειτουργήσουν, σε πρώτη φάση, σε όλη τη χώρα οκτώ Πανεπιστημιακά Κέντρα Υγείας. **Σελ. 6**

Πανεπιστημιακά Κέντρα Υγείας

Στις αρχές του 2026 η λειτουργία των δύο πρώτων σε Αθήνα και Ιλιον

Της ΔΩΡΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Από το Κέντρο Υγείας της λεωφόρου Αλεξάνδρας και από το Κέντρο Υγείας στο Ιλιον αρχίζει στις αρχές του 2026 η λειτουργία των Πανεπιστημιακών Κέντρων Υγείας, τα οποία σε πλήρη ανάπτυξη θα είναι, σε πρώτη φάση, οκτώ σε όλη τη χώρα και στοχεύουν στην παροχή αναβαθμισμένων υπηρεσιών υγείας σε επίπεδο πρωτοβάθμιας φροντίδας, στην εκπαίδευση των επαγγελματιών υγείας στα πιο σύγχρονα και επικαιροποιημένα πρωτόκολλα, και ταυτόχρονα στην εκπόνηση ερευνητικού έργου με στοιχεία που θα συγκεντρώνονται από τον γενικό πληθυσμό. Τα δύο Πανεπιστημιακά Κέντρα Υγείας της Αττικής είναι συνδεδεμένα με την Ιατρική Σχολή Αθηνών και θα λειτουργήσουν σε διασύνδεση με το «Αττικόν», που είναι το πανεπιστημιακό νοσοκομείο της Ιατρικής Αθηνών. Τις τελευταίες λεπτομέρειες για την έναρξη λειτουργίας τους επεξεργάζεται η αναπληρώτρια υπουργός Υγείας Ειρήνη Αγαπηδάκη, η οποία έχει αναλάβει την ευθύνη για την υλοποίηση του προτζεκτ. Παράλληλα δρομολογείται η λειτουργία άλλων έξι Πανεπιστημιακών Κέντρων Υγείας –ένα σε κάθε υγειονομική περιφέρεια της χώρας– και αναμένονται οι προτάσεις για τη στελέχωση και τις προτεραιότητες από τις Ιατρικές Σχολές των Πανεπιστημίων Πατρών, Κρήτης (Ηράκλειο), Θεσσαλίας (Λάρισα), Ιωαννίνων, Αριστοτελείου και Δημοκριτείου (Αλεξανδρούπολη).

Ουσιαστικά, στην πλήρη ανάπτυξη τους τα Πανεπιστημιακά Κέντρα Υγείας θα λειτουργούν στα πρότυπα των πανεπιστημιακών κλινικών. Σε καθένα από αυτά προβλέπεται η λειτουργία πανεπιστημιακών εργαστηρίων

Εκτός από τα Πανεπιστημιακά Κέντρα Υγείας στην Αττική, θα αναπτυχθούν ακόμη έξι, ένα σε κάθε υγειονομική περιφέρεια (φωτογραφία αρχείου).

Στόχος η αξιοποίηση των πλέον σύγχρονων πρωτοκόλλων και η εκπόνηση ερευνητικού έργου με στοιχεία που θα συγκεντρώνονται από τον γενικό πληθυσμό.

υγιεινής, επιδημιολογίας, προληπτικής ιατρικής, πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και δημόσιας υγείας. Το όλο σχέδιο αποσκοπεί στο να διασυνδεθεί η ιατρική επιστημονική κοινότητα των πανεπιστημίων της χώρας με την πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας, σε μια σχέση διπλής κα-

τεύθυνσης: από τη μια θα δοθεί η δυνατότητα να προσφερθούν στους πολίτες υπηρεσίες υγείας που βρίσκονται στην τελευταία αιχμή της εξέλιξης της ιατρικής επιστήμης, ιδιαίτερα όσον αφορά προγράμματα δημόσιας υγείας, η εφαρμογή των οποίων θεωρείται κρίσιμη για την ενίσχυση της πρόληψης και την αποσυμφόρηση των νοσοκομείων. Παράλληλα θα δοθεί η δυνατότητα για τη διαρκή εκπαίδευση του υγειονομικού προσωπικού με βάση τις τελευταίες εξελίξεις στην Ιατρική. Αμφίδρομα, η επιστημονική κοινότητα θα έχει τη δυνατότητα διεξαγωγής ερευνητικού έργου σε επίπεδο πρωτοβάθμιας φροντίδας, που δίνει καλύτερη εικόνα για την κατάσταση υγεί-

ας του γενικού πληθυσμού και μπορεί να προσφέρει πολύτιμα στοιχεία για την πιο αποτελεσματική οργάνωση πολιτικών πρόληψης. Στα Πανεπιστημιακά Κέντρα Υγείας θα λειτουργήσουν και σταθμοί τηλεϊατρικής, που θα συνδέονται με τα νοσοκομεία αναφοράς για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Παράλληλα, στην εφαρμογή myHealth app αρχίζουν σταδιακά να ενσωματώνονται λειτουργίες τεχνητής νοημοσύνης που θα είναι σε πλήρη ανάπτυξη τον Μάρτιο του 2026. Οι δυνατότητες που θα αναπτυχθούν θα αφορούν τη διάγνωση μιας σειράς προβλημάτων υγείας εξ αποστάσεως με τη χρήση της εφαρμογής, ενώ θα υπάρχει και δυνατότητα, για παράδειγμα, με τη λήψη φωτογραφίας ενός τοιμητήματος, να αναγνωρίζεται περί τίνος πρόκειται και αυτομάτως να δίνεται οδηγία για το φάρμακο που πρέπει να χρησιμοποιηθεί προς ανακούφιση του πόνου ή του κνησμού.

Στον απόηχο της βράβευσης, την προηγούμενη εβδομάδα, της χώρας μας από τον ΟΗΕ για τις επιδόσεις της στην πρόληψη των χρόνιων νοσημάτων και της παιδικής παχυσαρκίας, και του βραβείου που παραβέβη η κ. Αγαπηδάκη, μια σειρά από επιπλέον δράσεις δρομολογούνται, που αφορούν και το φάσμα της ψυχικής υγείας. Ιδιαίτερα σε σχέση με τους εφήβους, το αμέσως επόμενο διάστημα αναμένεται να αρχίσει η λειτουργία του Κέντρου Αντιμετώπισης Αυτοτραυματισμού στο ΕΚΠΑ. Έχει διαπιστωθεί ότι το 20% των εφήβων εκδηλώνουν κάποιες μορφές διαταραχής αυτού του είδους. Το Κέντρο θα παρέχει δωρεάν όλες τις διαθέσιμες θεραπείες, ενώ θα υπάρχει η δυνατότητα τηλεσυμβουλευτικής για όλη τη χώρα.

2 την κρίσιμότερη φάση υλοποίησής τους μπαίνουν οι επενδύσεις του Ταμείου Ανάκαμψης, από τις οποίες, 11 μήνες πριν από την ολοκλήρωσή τους, κάποιες θα πρέπει να μεταφερθούν στο ΕΣΠΑ ώστε να ολοκληρωθούν και να αποφευχθεί η απώλεια κοινοτικών πόρων.

Ομάδα ειδικών από την Κομισιόν οι οποίοι βρέθηκαν στην Αθήνα για να αξιολογήσουν την πορεία υλοποίησης του Ταμείου Ανάκαμψης κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι ακόμα και εμβληματικά έργα (όπως το «Εξοικονομώ» ή ο «Προσωπικός γιατρός») παρουσιάζουν επικίνδυνα μεγάλες καθυστερήσεις, οι οποίες μπορούν να εκτροχιάσουν το πρόγραμμα. Η λύση που πρότειναν είναι μια τελική αναθεώρηση που θα ολοκληρωθεί μέσα στον μήνα, οπότε θα πρέπει να γίνουν πολλά πράγματα σε λίγο χρόνο.

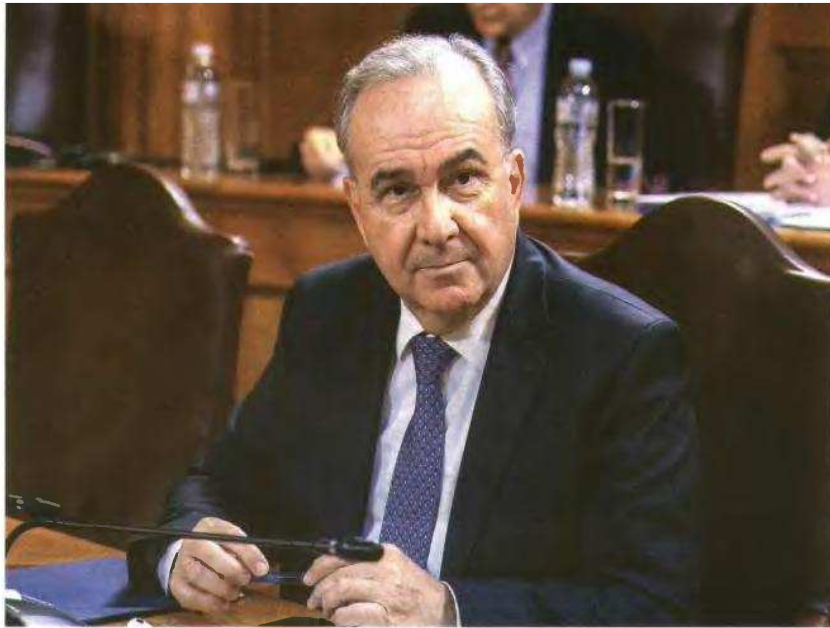
Το πρώτο από αυτά θα είναι η Ελλάδα να εξασφαλίσει τα τελευταία **5,5 δισ. ευρώ** των επιχορηγήσεων και τα **6 δισ. δάνεια** του προγράμματος.

Το σημαντικό είναι να αποφασιστεί ποια προγράμματα θα επιταχυνθούν έτσι και την τελευταία στιγμή και μπορούν να ολοκληρωθούν στο χρονοδιάγραμμά τους και ποια θα πρέπει να απενταχθούν εν μέρει ή εν συνόλω από το ΤΑΑ και να ολοκληρωθούν με πόρους του ΕΣΠΑ.

Οι επενδύσεις που έχουν πρόβλημα που δεν παίρνουν «θεραπεία» θα πρέπει να απενταχθούν με προσοχή. Η απένταξη θα πρέπει να γίνει κατά τμήματα, με ενιαίο, επιμέρους προϋπολογισμό, ώστε να αποφευχθεί το φαινόμενο ένα έργο να χρηματοδοτείται ταυτόχρονα από το ΤΑΑ και το ΕΣΠΑ, αν καταλήξει εκεί για την ολοκλήρωσή του.

Επίσης πρέπει να εξεταστούν τα όρια των δυνατοτήτων των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ να απορροφούν έργα του ΤΑΑ. Τούτο με δεδομένο ότι, σύμφωνα με πηγές του ΥΠΕΘΟ, το περιθώριο για νέα έργα στο υφιστάμενο πρόγραμμα της περιόδου 2021-2027 είναι μόλις **300 εκατ. ευρώ**. Αν, πάλι, υπάρχουν έργα που υπερβαίνουν αυτό το ποσό, θα πρέπει να βρεθούν έργα του ίδιου του ΕΣΠΑ τα οποία θα πρέπει να παραπεμφθούν για υλοποίηση στην επόμενη προγραμματική περίοδο, 2028-2034.

Όλα αυτά ακούγονται πολύ «τεχνικά», αλλά παίρνουν άλλη διάσταση αν κανείς μιλήσει για τα έργα πολλών δισ. που κινδυνεύουν να μην ολοκληρωθούν ποτέ ή, ακόμα χειρότερα, να γίνουν αιτία εκ των υστέρων περικοπών από τα **36 δισ. ευρώ** που δικαιούται η Ελλάδα από το ΤΑΑ.

Τα τελευταία μέτρα του ΤΑΑ θα είναι τα πιο δύσκολα για το οικονομικό επιτελείο.

► Ταμείο Ανάκαμψης - ΕΣΠΑ

Ιδιαίτερα κρίσιμη η τέταρτη αναθεώρηση του ΤΑΑ

ΔΥΣΚΟΛΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΡΓΑ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 4 ΔΙΣ. ΕΥΡΩ

■ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΑΣΟ ΔΑΣΟΥΠΟΥΛΟ

Για να μη χάσουμε ευρώ, θα πρέπει να θυσιάσουμε έργα

Εκτός από το δύσκολο κομμάτι της αναθεώρησης, οι Βρυξέλλες προειδοποιούν ότι το Ταμείο Ανάκαμψης δεν θα έχει παράταση. Για τον λόγο αυτό προτρέπουν την ελληνική πλευρά, έστω και τώρα, να τηρεί με αυστηρότητα το χρονοδιάγραμμα για τα έργα. Τούτο διότι δεν υπάρχει χρονικό περιθώριο για νέα αναθεώρηση.

Ποια έργα έχουν πρόβλημα

Με δεδομένο ότι οι Βρυξέλλες σε υψηλόβαθμο επίπεδο θέλουν το ελληνικό πρόγραμμα να πετύχει, κρατούν κλειστό το στόμα τους για το πλήθος και το μέγεθος των προβλημάτων που έχουν διαπιστώσει στο ελληνικό πρόγραμμα.

Ωστόσο τα χαμηλότερα κλιμάκια, τα οποία βρίσκονται σε συνεχή επαφή με την Αθήνα, μιλούν για προβλήματα καθυ-

στερήσεων και αστοχιών ακόμα και σε εμβληματικά έργα του ελληνικού προγράμματος, συνολικού προϋπολογισμού περίπου **4 δισ. ευρώ**. Συγκεκριμένες, οι μεγαλύτερες καθυστερήσεις εντοπίζονται:

- 1 Στη χρηματοδότηση του Βόρειου Οδικού Άξονα Κρήτης (ΒΟΑΚ) από το ΤΑΑ. Μέρος του φυσικού αντικείμενου χρηματοδοτείται με **490 εκατ. ευρώ** από το ΤΑΑ. Οι συζητήσεις στην Αθήνα θα ξεκαθαρίσουν ποιο τμήμα θα ολοκληρωθεί και ποιο θα πρέπει να ενταχθεί σε άλλο χρηματοδοτικό εργαλείο.
- 2 Στην κατασκευή του αντιληπτοταμειευτικού σταθμού της Αμφιλοχίας από το ΤΑΑ, με **250 εκατ. ευρώ**, όπου επίσης καταγράφεται καθυστέρηση.
- 3 Στο έργο CCS (Carbon Capture and Storage)

που αφορά τη δέσμευση CO₂ που κατασκευάζεται στον Πύργο της Καβάλας, με προϋπολογισμό **200 εκατ. ευρώ**.

4 Στο Κέντρο Καινοτομίας της Θεσσαλονίκης. Ένα έργο προϋπολογισμού **51 εκατ. ευρώ**, τα μισά από τα οποία θα είναι χρηματοδότηση από το ΤΑΑ.

5 Στην ολοκλήρωση και εφαρμογή του σχεδίου μετασχηματισμού του ΟΣΕ, που χρηματοδοτείται με **46 εκατ. ευρώ** από το ΤΑΑ, το οποίο έχει προχωρήσει κατά ένα μέρος.

6 Στην ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης του προσωπικού γιατρού, η οποία παρουσιάζει ακόμη δυσλειτουργίες.

7 Στο πρόγραμμα κοινωνικής αντιπαράθεσης, το οποίο φαίνεται επίσης να καθυστερεί, αφού θα έπρεπε να

κάνει τον πρώτο διαγωνισμό το 2024, αλλά έναν χρόνο αργότερα δεν έχει κινηθεί καθόλου.

8 Στα προγράμματα «Εξοικονομώ», τα οποία, παρά τις απλοποιήσεις που έγιναν στον τελευταίο κύκλο του προγράμματος, εξακολουθούν να παρουσιάζουν καθυστερήσεις. Ένα πρόγραμμα που είχε συγκεντρώσει πολλές προσδοκίες και έναν προϋπολογισμό ύψους **2,5 δισ. ευρώ**.

9 Σε ψηφιακά έργα μικρού προϋπολογισμού για το Δημόσιο, κάποια από τα οποία έχουν ξεκινήσει, αλλά καθυστερεί η υλοποίησή τους, και άλλα τα οποία δεν έχουν ακόμη προκηρυχθεί.

10 Στο πρόγραμμα ανακαίνισης **81 νοσοκομείων** και κατασκευής **156 κέντρων υγείας**, με χρηματοδότηση **500 εκατ. ευρώ** από το ΤΑΑ.

Οι καθυστερήσεις δεν σημαίνουν απαραίτητα ότι όλα αυτά τα έργα θα οδηγηθούν αυτόματα σε απένταξη από το ΤΑΑ. Ωστόσο, αν η ελληνική πλευρά αναλαμβάνει την ευθύνη, όσα έργα επιλέξει να τα συνεχίσει επιταχύνοντας την υλοποίησή τους θα πρέπει να ολοκληρωθούν έως το τέλος του επόμενου Σεπτεμβρίου. Αλλιώς θα έχουμε απώλεια κοινοτικών πόρων.

Πιθανή θεραπεία για τα δάνεια

■ **ΚΟΙΝΩΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΤΟΝΙΖΟΥΝ** ότι η κατάσταση με την αργή εκταμίευση των δανείων μπορεί να αναστραφεί έστω και τώρα. Ως γνωστόν, από τα **17,8 δισ.** των δανείων η Ελλάδα έχει εισπράξει **11,8 δισ. ευρώ** και έχει διαθέσει περίπου **9 δισ. ευρώ** σε επιχειρήσεις με σύμβαση δανείου. Οι ίδιες πηγές αφήνουν να εννοηθεί ότι ένα μέρος των δανείων είναι πιθανό να ενταχθεί σε κάποιο ειδικό ταμείο για μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ώστε να επιταχυνθεί ο ρυθμός διάθεσής τους, αφού οι μικρότερες επιχειρήσεις έχουν δυσκολότερη πρόσβαση σε τραπεζικό δανεισμό.

4. ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

Μέσο: ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 05/10/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 05/10/2025

Σελίδα: 41

ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΓΕΙΑΣ; Είναι ένα νέο φάρμακο, ένα ψηφιακό εργαλείο ή ένας διαφορετικός τρόπος χρηματοδότησης και οργάνωσης υπηρεσιών; Το «Πρώτο Θέμα» και το ygeiainou.gr ανοίγουν τον διάλογο για τις πρωτοποριακές παρεμβάσεις που χρειάζεται το οικοσύστημα υγείας, φιλοξενώντας άρθρα θεσμικών εκπροσώπων και επιστημόνων.

ΚΙΝΗΤΕΣ ΟΜΑΔΕΣ, ΚΕΝΤΡΑ ΥΓΕΙΑΣ: ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΔΙΠΛΑ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΗ ΣΕ ΚΑΘΕ ΓΩΝΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Η μεγάλη πρόκληση για κάθε σύστημα υγείας είναι να σταθεί δίπλα στον πολίτη πριν αρρωστήσει, να τον στηρίξει έγκαιρα και αποτελεσματικά όταν το χρειαστεί, να είναι εκεί σε κάθε μικρή ή μεγάλη ανάγκη. Η Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας είναι η καρδιά αυτής της προσπάθειας, το πρώτο σημείο επαφής του πολίτη με το σύστημα υγείας που οφείλει να του προσφέρει φροντίδα κοντά στο σπίτι του και να τον καθοδηγήσει σωστά όταν χρειάζεται νοσοκομειακή περίθαλψη. Αυτή η νέα σελίδα στην Υγεία γράφεται σήμερα μέσα από την πρόληψη, την ενίσχυση των Κέντρων Υγείας, την παρουσία των Κινητών Ομάδων Υγείας σε κάθε γωνιά της χώρας, αλλά και τη δύναμη της ψηφιακής τεχνολογίας.

Κερδίζεται η μάχη της πρόληψης

Γιατί το στοίχημα δεν είναι απλώς να θεραπεύσουμε ασθενείς, αλλά να προστατεύσουμε τους ανθρώπους μας από αυτές. Το είδαμε στην πρόληψη με το πρόγραμμα «Προλαμβάνω», όπου εκατοντάδες χιλιάδες γυναίκες έκαναν δωρεάν μαστογραφία σώζοντας ζωές χάρη στην έγκαιρη διάγνωση.

Σήμερα προχωράμε ακόμα πιο μπροστά με νέα προγράμματα που αφορούν τη νεφρική δυσλειτουργία και την παχυσαρκία ενήλικων, γιατί η πρόληψη δεν μπορεί να είναι προνόμιο των λίγων: είναι δικαίωμα όλων. Σκεφτείτε μια γυναίκα 45 ετών που λαμβάνει ένα μήνυμα στο κινητό της ότι δικαιούται δωρεάν προληπτική εξέταση: κλείνει εύκολα το ραντεβού και μέσα σε λίγα λεπτά γνωρίζει ότι είναι υγιής ή αν χρειαστεί, μπαίνει έγκαιρα σε θεραπεία. Αυτό σημαίνει πραγματική στήριξη στην καθημερινότητα του πολίτη.

Στον ίδιο δρόμο κινούνται και οι Κινητές Ομάδες Υγείας, που φέρνουν τον γιατρό στην πόρτα του πολίτη. Κάθε μέρα εργαζόμαστε με οδηγό κανείς να μη μένει πίσω, η υγεία δεν γνωρίζει αποστάσεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, η Χρυσοθέα, μια γυναίκα από τον Έβρο, που πριν από λίγους μήνες βρισκόταν σε πολύ δύσκολη κατάσταση με σοβαρά προβλήματα υγείας και κινητικότητας. Σήμερα η ζωή της έχει αλλάξει ριζικά: με τη φροντίδα των επαγγελματιών υγείας των Κινητών Ομάδων κατάφερε όχι μόνο να βελτιώσει την υγεία της, αλλά και να σταθεί ξανά στα πόδια της βρίσκοντας τη δύναμη να προχωρήσει σε μια κρίσιμη επέμβαση και να ανακτήσει την αυτονομία της. Αυτή η μεταμόρφωση δεν είναι απλώς μια ιατρική επιτυχία: είναι η απόδειξη ότι η φροντίδα που φτάνει κοντά στον πολίτη μπορεί να ξαναδώσει ελπίδα και προοπτική σε μια ζωή.

Οι ΚΟΜΥ και τα Κέντρα Υγείας στην πρώτη γραμμή

Ήδη οι Κινητές Ομάδες, μόνο στην πιλοτική τους φάση, έχουν φροντίσει πάνω από 5.000 ανθρώπους και από τον Οκτώβριο προχωρούν σε πλήρη λειτουργία με εθνική κάλυψη. Τέτοιες ιστορίες δεχνουν γιατί αξίζει η πολιτική: γιατί ακόμα κι ένας άνθρωπος που βρίσκεται ξανά τη δύναμη να προχωρήσει είναι λόγος αρκετός για να συνεχίσουμε με αποφασιστικότητα.

Παράλληλα, τα Κέντρα Υγείας σε όλη τη χώρα αλάνουν πρόσωπο. Με νέες υποδομές, σύγχρονο ιατροτεχνολογικό εξοπλισμό και νέες προσλήψεις, στόχος είναι ο πολίτης να μπαίνει σε έναν χώρο καθαρό, φιλόξενο, ανθρώπινο και να νιώθει εμπιστοσύνη. Να μπορεί να συναντήσει τον γιατρό του, τον νοσηλεύτη, τον κοινωνικό λειτουργό, τον ψυχολόγο, και όλοι μαζί να αποτελούν μια ομάδα γύρω από τον άνθρωπο και τις ανάγκες του. Δεν θέλουμε τα Κέντρα Υγείας να είναι η λύση ανάγκης όταν δεν υπάρχει κάτι άλλο: θέλουμε να είναι η πρώτη, η φυσική επιλογή για φροντίδα και πρόληψη.

Η δύναμη της τεχνολογίας

Σε αυτή την προσπάθεια η τεχνολογία μάς δίνει εργαλεία που μέχρι πριν από λίγα χρόνια φάνταζαν αδύνατα. Ο Ηλεκτρονικός Φάκελος Υγείας, η διύλη συνταγογράφησης, η τηλεϊατρική, οι εφαρμογές που παρουσιάσαμε πρόσφατα στη ΔΕΘ με χρήση Τεχνητής Νοημοσύνης στην πρόληψη δεν είναι απλώς καινοτομίες στα χαρτιά: είναι πρακτικά μέσα που κάνουν τη ζωή του πολίτη πιο εύκολη και ασφαλή.

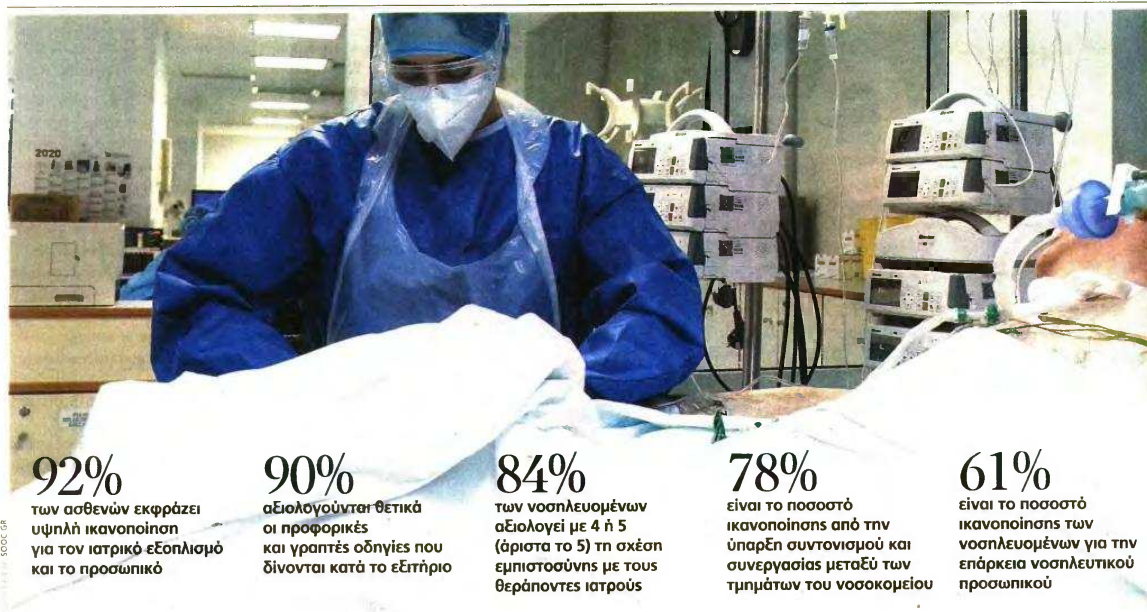
Ένας γιατρός στο Κέντρο Υγείας έχει πλήρη εικόνα του ιστορικού του ασθενούς και μπορεί να πάρει καλύτερες αποφάσεις. Ένας πολίτης σε ένα νησί συνδέεται μέσω τηλεϊατρικής με έναν ειδικό στην Αθήνα χωρίς να χρειαστεί να ταξιδέψει. Μια ειδοποίηση στο κινητό υπενθυμίζει την ανάγκη για έλεγχο απεργώντας μια σοβαρή ασθένεια. Η τεχνολογία δεν αντικαθιστά τον γιατρό: τον ενδυναμώνει και δίνει στον πολίτη την αίσθηση ότι το κράτος είναι δίπλα του και όχι απέναντί του. Κι όμως, η Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας ήδη αλλάζει και αυτή η αλλαγή φαίνεται στην καθημερινότητα των ανθρώπων μας. Είναι ένα νέο κοινωνικό συμβόλαιο ανάμεσα στο κράτος και τον πολίτη: ότι η φροντίδα υγείας είναι άμεση, ποιοτική και ανθρώπινη, ανεξάρτητα από τον τόπο διαμονής ή τις οικονομικές δυνατότητες.

Από τις Κινητές Ομάδες που φέρνουν τον γιατρό στην πόρτα του πολίτη μέχρι τα ανανεωμένα Κέντρα Υγείας και την ψηφιακή τεχνολογία που κάνει την πρόληψη πιο εύκολη και προσιτή, η φροντίδα δεν είναι πλέον αφηρημένη υπόσχεση. Είναι εδώ, ζωντανή, στην πράξη, για κάθε πολίτη σε κάθε γωνιά της χώρας. Μπορούμε να πούμε με βεβαιότητα ότι η Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας δεν περιμένει το αύριο - έχει ήδη ξεκινήσει να αλλάζει σήμερα.

Η MSD Ελλάδα υποστηρίζει την πρωτοβουλία του «Πρώτου Θέματος» και του ygeiainou.gr να αναδείξουν την αξία της Καινοτομίας στο σύγχρονο Οικοσύστημα Υγείας. Η φαρμακευτική εταιρεία δεν έχει καμία ανάμειξη στην επιλογή των αρθρογράφων και στο περιεχόμενο των κειμένων.

Η αξιολόγηση των πολιτών

Υψηλή ικανοποίηση για τις υπηρεσίες που έλαβαν κατά τη διάρκεια της νοσηλείας τους στα νοσοκομεία του ΕΣΥ εκφράζουν οι πολίτες μέσω των μηνυμάτων (SMS) που έχουν τη δυνατότητα να στέλνουν από τον περασμένο Ιούλιο στο υπουργείο Υγείας. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του το «ΘΕΜΑ», βαθμολογούν με «άριστα» την επάρκεια των γιατρών καθώς και την κάλυψη των εργασιών με ιατροτεχνολογικό εξοπλισμό, με «πολύ καλά» το δύσκολο πεδίο που αφορά την εμπιστοσύνη τους προς τους επαγγελματίες υγείας, γιατρούς ή νοσηλευτές, αλλά βάζουν χαμηλό βαθμό στις υπηρεσίες καθαριότητας και σίτισης.

Περίπου 80.000 SMS από ιατρούς και νοσηλευτές είχαν φτάσει μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου στην ψηφιακή πλατφόρμα αξιολόγησης που έχει ενεργοποιηθεί από τα υπουργεία Υγείας και Ψηφιακής Διακυβέρνησης με στόχο τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας. Οι... βαθμοί του α' τριμήνου παρουσιάστηκαν στους επικεφαλής των νοσοκομείων, στο πλαίσιο διήμερης συνάντησης που είχαν πρόσφατα με την πολιτική ηγεσία του υπουργείου. Το ψηφιακό εργαλείο αξιολόγησης της εμπειρίας του εισω-τετικού ασθενή στα νοσοκομεία του ΕΣΥ, όπως ονομάζεται το σύστημα των SMS, έγινε με επι-πονη του υπουργού Υγείας **Αδωνι Γεωργιάδη**, ενώ το τεχνικό σκέλος έχουν αναλάβει ο υφυπουργός

Τι βαθμό πήραν τα νοσοκομεία στο α' τρίμηνο

Πάνω από 80.000 πολίτες που πήραν εξιτήριο έβαλαν «άριστα» στην επάρκεια των γιατρών και τον ιατρικό εξοπλισμό, «πολύ καλά» στην εμπιστοσύνη προς τους επαγγελματίες υγείας, κάτω από τη βάση στις υπηρεσίες καθαριότητας και σίτισης - Η αξιολόγηση δείχνει ποιες υπηρεσίες είναι αποτελεσματικές, ποιοι τομείς χρειάζονται ενίσχυση και πώς μπορεί να βελτιωθεί η λειτουργία των θεραπευτηρίων

— Της **Παναγιώτας Καρλατίρα** totakarlaira@gmail.com

γός Υγείας **Μάριος Θεμιστοκλέους** και η γενική γραμματέας Υπηρεσιών Υγείας **Αίλιαν Βυδριώδη**. Η τελευταία παρουσίασε και τα πρώτα αδρά αποτελέσματα στους διοικητές και αναπληρωτές διοικητές, ενημερώνοντάς τους όμως ότι από τον Νοέμβριο θα έχουν αυτόνομη πρόσβαση στα στοιχεία της αξιολόγησης σε ό,τι αφορά μόνο το νοσοκομείο που διοικούν. Αντίστοιχα οι διοικητές των Περιφερειακών ΥΠΕ θα έχουν την εικόνα για όλα τα νοσοκομεία της αρμοδιότητάς τους. Σημειώστε ότι σε αυτή τη φάση αξιολογούνται μόνο τα γενικά και τα πανεπιστημιακά δημόσια νοσοκομεία. Σε μεταγενέστερο

στάδιο αναμένεται να ενταχθούν τα παιδιατρικά, τα ψυχιατρικά και τα ογκολογικά νοσοκομεία λόγω της ανάγκης για ειδική προσαρμογή των ερωτηματολογίων. Οι διοικητές θα πρέπει να κάνουν τις απαραίτητες διορθωτικές ενέργειες που μπορεί να γίνουν από τους ίδιους - και σε κάθε περίπτωση να συνεργάζονται με τους επικεφαλής των ΥΠΕ και το υπουργείο για την επίλυση των προβλημάτων που επιστημαίνουν οι ασθενείς.

Άριστες και μέτριες επιδόσεις

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 35 ερωτήσεις, οι οποίες καλύπτουν τους βασικούς άξονες της

ποιότητας κατά τη νοσηλεία, όπως η προσβασιμότητα, ο συντονισμός φροντίδας, η ποιότητα και το ανθρώπινο δυναμικό, η ενημέρωση και συμμετοχή του ασθενή, η καθαριότητα και οι υγιεινομικές συνθήκες, η υποστήριξη κατά την έξοδο και η συνολική αξιολόγηση φροντίδας.

Για τις ανάγκες της διήμερης συνάντησης και ενημέρωσης των στελεχών του ΕΣΥ με την ηγεσία του υπουργείου Υγείας έγινε επεξεργασία των περίπου 80.000 ερωτηματολογίων και επιδόθηκαν 10 από τις 35 ερωτήσεις, οι οποίες όμως θεωρείται ότι παρέχουν μια αντιπροσωπευτική εικόνα ανά άξονα αξιολόγησης. Η πλέον αντι-

τα των ασθενών εκφράζει υψηλή ικανοποίηση για τον ιατρικό εξοπλισμό και το προσωπικό με ποσοστά θετικών απαντήσεων 92%. Με σχεδόν «άριστα» αξιολογούν οι πολίτες τις προφορικές και γραπτές οδηγίες που δίνονται κατά το εξιτήριο (90%). Θετική είναι η βαθμολογία τους σε ό,τι αφορά τους επαγγελματίες υγείας και το κατά πόσο τους εμπιστεύονται. Το 84% των νοσηλευόμενων αξιολογεί με 4 ή 5 (άριστα το 5) τη σχέση εμπιστοσύνης με τους θεράποντες ιατρούς και τον ίδιο βαθμό έδωσε το 80% για τη σχέση εμπιστοσύνης με το νοσηλευτικό προσωπικό. Ελαφρώς χαμηλότερο είναι το γενικό ποσοστό ικανοποίησης

5. ΤΙ ΒΑΘΜΟ ΠΗΡΑΝ ΤΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ ΣΤΟ Α' ΤΡΙΜΗΝΟ

Μέσο: ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 05/10/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 05/10/2025

Σελίδα: 41

νης από την ύπαρξη συντονισμού και συνεργασίας μεταξύ των τμημάτων των νοσοκομείων (78%).

Υπάρχουν όμως τομείς που χρειάζονται βελτίωση, κάτι που μπορεί να μην είναι... είδηση, αλλά σίγουρα καταγράφεται από τους ασθενείς για πρώτη φορά. Η καθαριότητα των θαλάμων νοσηλείας βαθμολογείται με 4 ή 5 (με άριστα τα 5) από το 69% των ασθενών, ποσοστό που καταδεικνύει την ανάγκη για περαιτέρω βελτίωση. Ακόμη πιο χαμηλά βρίσκονται τα ποσοστά ικανοποίησης των νοσηλευόμενων που αφορούν στην επάρκεια νοσηλευτικού προσωπικού (61%) και τη συμμετοχή τους στη διαμόρφωση αποφάσεων για τη φροντίδα και τη θεραπεία τους (62%), στοιχεία που επηρεάζουν άμεσα την εμπειρία της νοσηλείας. Τέλος, η ποιότητα του φαγητού καταγράφεται ως η πλέον αδύναμη παράμετρος της νοσηλείας, με μόλις το 48% των ασθενών να τη βαθμολογεί θετικά.

Πόσοι απαντούν στα SMS

«Σας ευχόμαστε περαστικά. Η υγεία σας, όπως και η γνώμη σας, είναι πολύτιμες για το ΕΣΥ. Βοηθήστε μας να το βελτιώσουμε συμπληρώνοντας ένα σύντομο, ανώνυμο ερωτηματολόγιο για τη νοσηλεία σας», αναφέρεται στο SMS που λαμβάνουν όλοι όσοι νοσηλεύονται τρεις ημέρες μετά το εξιτήριο τους. Το μήνυμα περιέχει έναν σύνδεσμο (link) που οδηγεί στο ερωτηματολόγιο, με τον χρόνο συμπλήρωσης να μην ξεπερνά τα τρία λεπτά. Ωστόσο, το SMS παραμένει ενεργοποιημένο για επιπλέον

ημέρες μετά την αποστολή του.

Η ανταπόκριση των πολιτών είναι ενθαρρυντική, ωστόσο δεν έχει φτάσει ακόμα στο επίπεδο που θα ικανοποιούσε πλήρως το υπουργείο. Το γεγονός ότι πολλοί νοσηλευόμενοι είναι ηλικιωμένοι και πιθανόν δεν είναι εξοικειωμένοι με τα ψηφιακά μέσα επηρεάζει τον αριθμό των ερωτηματολογίων που συμπληρώνονται. Επιπλέον, η πρωτοβουλία βρίσκεται ακόμη στα πρώτα της βήματα και πολλοί πολίτες δεν γνωρίζουν για τη νέα δυνατότητα. Το υπουργείο Υγείας εκτιμά ότι όσο η αξιολόγηση θα γίνεται ευρέως γνωστή θα αυξάνονται και οι απαντήσεις, παρέχοντας πολύτιμες πληροφορίες στο υπουργείο και στις διοικήσεις των νοσοκομείων.

Πρώτη η Αττική

Για τη γεωγραφική κατανομή των ερωτηματολογίων η επικράτεια χωρίστηκε σε πέντε περιοχές: Αττική, Θεσσαλονίκη, ηπειρωτική Ελλάδα, νησιωτική Ελλάδα και Κρήτη. Από την ανάλυση των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων προκύπτει ότι η μεγαλύτερη συμμετοχή πολιτών καταγράφηκε στην Αττική (36,2%), γεγονός αναμενόμενο, αφού στο Λεκανοπέδιο βρίσκεται το 1/3 των νοσοκομείων της χώρας. Από την ηπειρωτική Ελλάδα προέρχεται το 35,2% της αξιολόγησης. Στην τρίτη θέση, με πολύ χαμηλότερη συμμετοχή στην αξιολόγηση του ΕΣΥ, βρίσκεται η περιοχή της Θεσσαλονίκης, με μόλις 16,8% του συνόλου των νοσηλευόμενων. Οι υπόλοιπες περιοχές συγκεντρώνουν ακόμη χαμηλότερα ποσοστά: η Κρήτη 6,2% και η νησιωτική Ελλάδα 5,6%.

Όσον αφορά την ικανοποίηση των ασθενών, τα ποσοστά είναι ομοιόμορφα υψηλά σε όλη τη χώρα. Ο γενικός μέσος όρος ικανοποίησης κυμαίνεται από 4,02 έως 4,07 στα 5. Οι νοσηλευόμενοι στα νοσοκομεία της Αττικής δίνουν συνολικό βαθμό ικανοποίησης 4,07 στα 5 και το ίδιο υψηλό βαθμολογία προκύπτει και από όσους νοσηλεύτηκαν σε νοσοκομεία της Θεσσαλονίκης (4,05 στα 5). Στα νοσοκομεία της νησιωτικής χώρας η αξιολόγηση είναι επίσης θετική, με τους πολίτες να δίνουν βαθμό ικανοποίησης 4,04 στα 5. Χαμηλότερο επίπεδο ικανοποίησης δείχνουν τα SMS που απαντήθηκαν από όσους νοσηλεύτηκαν σε νοσοκομεία της ηπειρωτικής χώρας και της Κρήτης. Ο σταθμισμένος γενικός μέσος όρος για όλες τις περιοχές είναι 4,04/5, επιβεβαιώνοντας ότι οι ασθενείς σε όλη τη χώρα αξιολογούν θετικά τη φροντίδα που έλαβαν.

6. ΝΕΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΓΙΑ ΦΑΡΜΑΚΑ ΕΩΣ ΣΙΝΕΜΑ

Μέσο:ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .04/10/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .04/10/2025

Σελίδα:35

**ΣΚΛΗΡΟ ΡΟΚ ΤΡΑΜΠ
ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΑΣΜΟΥΣ**

**Νέα δεδομένα για
φάρμακα έως σινεμά**

ΣΕΛ. 42-43

Μέσο:ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: ...04/10/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...04/10/2025

Σελίδα:42

ΤΑ ΝΕΑ
42

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

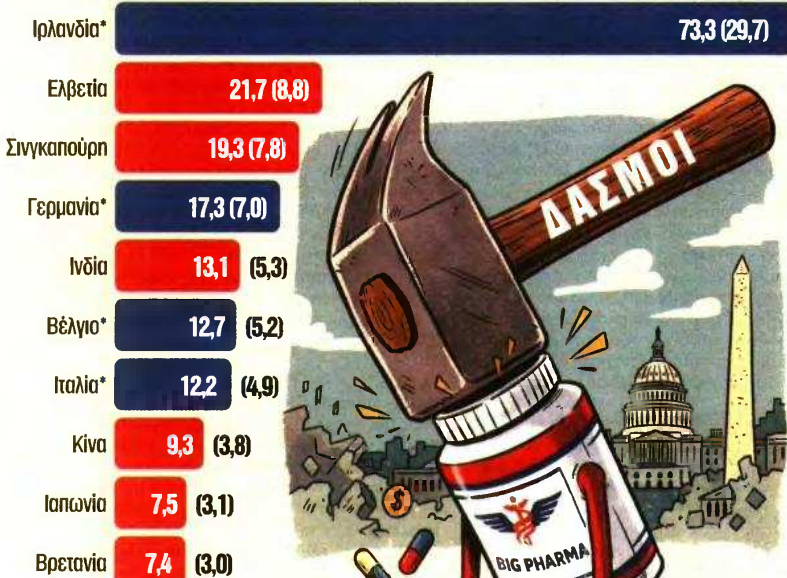
ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ 4-5 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2025

Ο ΤΡΑΜΠ ΣΦΥΡΟΚΟΠΑ ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΕΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΕΣ

Ο πρόεδρος Τραμπ επιβάλλει νέους δασμούς 100% σε διεθνείς φαρμακευτικές εταιρείες, εάν δεν έχουν ή δεν κατασκευάζουν εργοστάσιο παραγωγής στις ΗΠΑ

ΟΙ 10 ΚΟΥΡΦΑΙΟΙ ΕΞΑΓΩΓΕΙΣ
ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΗΠΑ ΤΟ 2024

(αξία σε δισ. δολ. με % μερίδιο αγοράς)

*Οι χώρες της ΕΕ εμπίπτουν σε χωριστή συμφωνία για δασμούς 15%

Το γράφημα έγινε με τη βοήθεια του Google Gemini AI

Πηγή: Bloomberg © GRAPHIC NEWS

ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Σκληρό ροκ
του Τραμπ με
τους δασμούς

Τι όρους βάζει ο πρόεδρος των ΗΠΑ στις εισαγωγές φαρμάκων, φορτηγών, επίπλων και τις κινηματογραφικές παραγωγές

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

Από τα φάρμακα μέχρι τα έπιπλα, τα βαρέα φορτηγά και τις κινηματογραφικές παραγωγές, ο Ντόναλντ Τραμπ δεν σταματά να επιβάλλει συνεχώς δασμούς ανά τον κόσμο. Την ώρα που συνεχίζει να μιλά με την Κίνα για να καθοριστούν οι διμερείς εμπορικές σχέσεις και εκκρεμεί η ρύθμιση λεπτομερειών με την Ευρώπη για την εμπορική συμφωνία που αφορά την επιβολή δασμών τουλάχιστον 15% στις εισαγωγές, ο πρόεδρος των ΗΠΑ συνεχίζει ακάθεκτος.

Πρόκειται για κινήσεις της νέας αμερικανικής κυβέρνησης να φέρει στις ΗΠΑ εργοστάσια παραγωγής και να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας, βελτιώνοντας ταυτόχρονα το εμπορικό ισοζύγιο της μεγαλύτερης οικονομίας του κόσμου.

Ο Τραμπ αφιέρωσε ξανά στα τέλη του προηγούμενου μήνα ανακοινώνοντας ότι οι ΗΠΑ θα επιβάλουν δασμούς 100% «σε οποιοδήποτε επώνυμο ή κατοχυ-

Οι δασμοί των ΗΠΑ στην Κίνα
ρίχνουν τις τιμές στην Ευρώπη

ΤΟΝ LUKAS BOECKELMANN, LORENZ EMTER,
VANESSA GUNNELLA, KARIN KLIEBER, TAJDA SPITAL

Οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν επιβάλει δασμούς σε πολλούς εμπορικούς εταίρους, με την Κίνα να έχει πληγεί ιδιαίτερα σκληρά. Περιορισμένοι από τους υψηλότερους δασμούς των ΗΠΑ, οι κινέζοι εξαγωγείς ενδέχεται να ανακατευθύνουν ορισμένα από τα προϊόντα τους από τις Ηνωμένες Πολιτείες στη ζώνη του ευρώ. Κοιτάζοντας στον εμπορικό πόλεμο ΗΠΑ - Κίνας του 2018, αυτή η ανακατεύθυνση θα μπορούσε να είναι σημαντική.

Τώρα, η ιστορία θα μπορούσε να επαναληφθεί. Το 2025, οι Ηνωμένες Πολιτείες επέβαλαν νέο γύρο δασμών στις κινεζικές εισαγωγές. Πρόσφατες προσπάθειες αποκλιμάκωσης τους έχουν μειώσει κάπως. Ωστόσο, παραμένουν σημαντικά υψηλότεροι και μεγαλύτεροι σε εύρος από εκείνους του 2018.

Διαπιστώνουμε ότι οι πρόσθετες κινεζικές εξαγωγές θα μπορούσαν να μειώσουν τον συνολικό πληθωρισμό του δείκτη τιμών κατά περίπου 0,15 ποσοστιαίες μονάδες το 2026, με μικρότερες επιπτώσεις να διατηρούνται και το 2027.

Αρκετοί παράγοντες υποδηλώνουν ότι

η ζώνη του ευρώ θα μπορούσε να βιώσει μεγαλύτερη ανακατεύθυνση των κινεζικών εξαγωγών από ό,τι το 2018.

Πρώτον, η σύνθεση των κινεζικών εξαγωγών προς τις Ηνωμένες Πολιτείες και τη ζώνη του ευρώ είναι παρόμοια, καθιστώντας τη ζώνη του ευρώ μια φυσική εναλλακτική λύση.

Δεύτερον, οι καθιερωμένοι δεσμοί της εφοδιαστικής αλυσίδας, οι οποίοι έχουν επεκταθεί από τον τελευταίο εμπορικό πόλεμο Κίνας - ΗΠΑ και η συνεχιζόμενη βιομηχανική πρόοδος στην Κίνα διευκολύνουν την ανακατεύθυνση των εμπορικών ροών. Πολλές εταιρείες της ζώνης του ευρώ βασίζονται ήδη στις κινεζικές εισαγωγές,

διευκολύνοντας την απορρόφηση ανακατευθυνόμενων αγαθών. Για παράδειγμα, πάνω από τα δύο πέμπτα των εταιρειών εντός της ζώνης του ευρώ εισάγουν επί του παρόντος προϊόντα από την Κίνα, με ένα ιδιαίτερα υψηλό μερίδιο εισαγωγών για τους λιανοπωλητές, για παράδειγμα στους κλάδους ένδυσης και υπόδησης και ηλεκτρικών συσκευών, να προέρχεται από την Κίνα. Γενικότερα, περίπου το 75% όλων των προϊόντων που εισάγονται από μεγάλες χώρες της ζώνης του ευρώ έχουν ήδη τουλάχιστον έναν κινέζο προμηθευτή.

Τρίτον, οι κινεζικές επιχειρήσεις έχουν θέσει τις βάσεις για να διευκολύνουν την ταχύτερη είσοδο στην αγορά. Για παρά-

δειγμα, έχουν σχεδόν τριπλασιάσει την παρουσία τους με επενδύσεις σε ευρωπαϊκά δίκτυα πωλήσεων και διανομής από το 2017.

Τέταρτον, η υποτίμηση του κινεζικού γιούαν καθιστά τα κινεζικά προϊόντα φθηνότερα και πιο ελκυστικά για τους ευρωπαίους εισαγωγείς.

Και πέμπτον, ενώ τα περιθώρια κέρδους των κινέζων εξαγωγέων έχουν μειωθεί από την έναρξη της πρώτης εμπορικής σύγκρουσης το 2018, πολλές επιχειρήσεις, ιδίως εκείνες που παράγουν τελικά αγαθά, εξακολουθούν να έχουν περιθώρια να απορροφήσουν τα μειωμένα περιθώρια κέρδους.

Η ανακατεύθυνση των κινεζικών εξαγωγών έχει τη δυνατότητα να ασκήσει καθοδική πίεση στον πληθωρισμό της ζώνης του ευρώ μέσω χαμηλότερων τιμών εισαγωγών.

Οι Lukas Boeckelmann, Lorenz Emter, Vanessa Gunnella, Karin Klieber και Tajda Spital είναι οικονομολόγοι της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Το άρθρο αποτελεί μέρος εκτενέστερης δημοσίευσής στο Blog της ΕΚΤ

6. ΝΕΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΓΙΑ ΦΑΡΜΑΚΑ ΕΩΣ ΣΙΝΕΜΑ

Μέσο:ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: ...04/10/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...04/10/2025

Σελίδα:43

ρωμένο με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας φαρμακευτικό προϊόν, εκτός εάν μια εταιρεία κατασκευάζει το εργοστάσιο παραγωγής φαρμακευτικών προϊόντων της στην Αμερική». Δεν θα ισχύσει κανένας δασμός «εάν έχει ξεκινήσει η κατασκευή» τέτοιου εργοστασίου στις ΗΠΑ, δημοσίευσε ο πρόεδρος στα αγαπημένα του μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ειδικά στο Truth Social.

ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Οι νέοι δασμοί Τραμπ στις εισαγωγές φαρμακευτικών προϊόντων δεν θα ισχύουν για χώρες με εμπορικές συμφωνίες που περιλαμβάνουν διατάξεις για τα φάρμακα, σύμφωνα με αξιωματούχο του Λευκού Οίκου. Με τον τρόπο αυτόν δίνονται υποσχέσεις όπως της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ιαπωνίας.

Οι δασμοί στα φαρμακευτικά προϊόντα από την ΕΕ θα περιοριστούν στο 15% σύμφωνα με τους όρους της συμφωνίας-πλαίσιο, δόθηκαν πηγές στο Bloomberg. Επίσης και τα φάρμακα από την Ιαπωνία θα δέχονται δασμούς που ορίζονται

στη διμερή εμπορική συμφωνία. Η Βρετανία αντίθετα μπορεί να αντιμετωπίσει τον δασμό 100%, σύμφωνα με αξιωματούχο του Λευκού Οίκου, εάν οι δύο χώρες δεν συμφωνήσουν χωριστό συντελεστή για τα φαρμακευτικά προϊόντα.

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΞΥΛΕΙΑΣ

Μόλις την προηγούμενη εβδομάδα ο Ντόναλντ Τραμπ ξαναχτύπησε, αυτή τη φορά ανακοινώνοντας ότι επιβάλλει δασμούς 10% στην εισαγόμενη ξυλεία και δασμούς 25% με 50% στα εισαγόμενα ντουλάπια κουζίνας και μπάνιου καθώς και σε

σειρά από άλλα έπιπλα, συνεχίζοντας τη δασμολογική του επίθεση στους παγκόσμιους εμπορικούς εταίρους. Πρόκειται για πλήγμα κυρίως για Καναδά, Μεξικό και Βιετνάμ.

Η νέα αυτή διακήρυξη του Τραμπ όριζε ως ημερομηνία έναρξης των δασμών αυτών από τις 14 Οκτωβρίου μέχρι τις αρχές Ιανουαρίου του 2026. Ο Τραμπ προβάλλει ότι οι εισαγωγές ξυλείας και επίπλων απειλούν την εθνική ασφάλεια των ΗΠΑ, με στόχο να δικαιολογήσει τους νέους δασμούς βάσει του Άρθρου 232 του Εμπορικού Νόμου

του 1974. Ανέφερε ότι οι δασμοί των ΗΠΑ στα προϊόντα ξυλείας από τη Βρετανία θα περιορίζονται στο 10% και σε εκείνα από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ιαπωνία στο 15% – συντελεστές που ευθυγραμμίζονται με τον βασικό δασμολογικό συντελεστή στις διμερείς συμφωνίες-πλαίσια.

Ο Τραμπ επίσης υποσχέθηκε δασμούς 25% σε βαρέα φορτηγά που εισάγονται από άλλες χώρες.

ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΕΣ

Ο Ντόναλντ Τραμπ επανέλαβε επίσης την περασμένη εβδομάδα την

απειλή του να επιβάλει δασμούς 100% σε όλες τις κινηματογραφικές ταινίες που δεν γυρίζονται στις ΗΠΑ, προβάλλοντας το επιχείρημα ότι σε ξένες χώρες γίνεται κλοπή ιδεών από τον αμερικανικό αυτόν κλάδο. Υποστήριξε ότι ειδικά η Καλιφόρνια έχει πληγεί σε μεγάλο βαθμό και ότι οι νέοι δασμοί θα αντιμετωπίσουν αυτό το πρόβλημα, όπως το χαρακτήρισε.

Τον Μάιο ο πρόεδρος των ΗΠΑ είχε ανακοινώσει ότι θα ξεκινούσε διαβουλεύσεις με στελέχη του Χόλιγουντ για το σχέδιό του να επιβάλει δασμούς σε εισαγόμενες κινηματογραφικές παραγωγές, αναφέροντας ότι ο κινηματογραφικός κλάδος της Αμερικής πέθαινε «με πολύ γρήγορους ρυθμούς», όπως είχε πει. Τώρα ανέφερε ότι δασμοί 100% θα επιβληθούν «σε όλες τις ταινίες που γυρίζονται εκτός των Ηνωμένων Πολιτειών». Ο Τραμπ δεν είχε προσδιορίσει άμεσα πότε θα τεθούν σε ισχύ τέτοιοι δασμοί. Δεν ήταν επίσης άμεσα σαφές εάν οι δασμοί θα ισχύουν για ταινίες σε υπηρεσίες streaming.

Μέτωπο της ΕΕ με ΗΠΑ - Ασία για χάλυβα

Εντείνεται την ίδια ώρα το μέτωπο της ΕΕ με τις ΗΠΑ αλλά και την Ασία και για τους δασμούς στον χάλυβα. Η Κομισιόν εξετάζει τώρα να αυξήσει τους δασμούς στις εισαγωγές αυτές, απαντώντας ουσιαστικά στην εμπορική πρακτική των ΗΠΑ αλλά και για να βοηθήσει τους παραγωγούς της ΕΕ να αντιμετωπίσουν τον αντίκτυπο της πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας στην Ασία. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναμενόταν να προτείνει την υιοθέτηση μηχανισμού που θα μειώσει σχεδόν κατά το ήμισυ τις υπάρχουσες ποσοστώσεις της ΕΕ για τις εισαγωγές χάλυβα. Οι εισαγωγές χάλυβα πέραν αυτών των ποσοστώσεων θα υπόκεινται στον νέο δασμολογικό συντελεστή, ο οποίος θα αντικατοπτρίζει την πολιτική άλλων χωρών, όπως οι ΗΠΑ, οι οποίες επιβάλλουν δασμό 50% στον εισαγόμενο χάλυβα, σύμφωνα με πηγές του Bloomberg και του Reuters.

7. ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΓΙΑ 15 ΔΙΣ . ΕΥΡΩ

Μέσο:ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: ...04/10/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...04/10/2025

Σελίδα:1

ΕΡΕΥΝΑ

**ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ
ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΓΙΑ
15 ΔΙΣ. ΕΥΡΩ**

• Ποια έργα κινδυνεύουν
να μείνουν εκτός ΤΑΑ

ΜΑΡΙΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ,
ΜΑΡΙΑ ΒΟΥΡΓΑΝΑ
ΔΡΟΘΟ ΝΙΚΟΣ ΜΑΓΓΙΝΑΣ Σ. 40-41

ΤΙ ΕΧΕΙ ΔΟΘΕΙ

€11,4 ΔΙΣ.
δάνεια

€9,9 ΔΙΣ.
επιχορηγήσεις

€36 ΔΙΣ.
Συνολικό
ποσό από ΤΑΑ
μέχρι 2026

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΓΙΑ 15 ΔΙΣ. ΕΥΡΩ

Απεντάξεις έργων από το ΤΑΑ και αναθεωρήσεις

Η αντίστροφη μέτρηση για την ολοκλήρωση του Ταμείου Ανάκαμψης έχει ξεκινήσει και η Ελλάδα μπαίνει στο «τελευταίο μίλι» με τον κίνδυνο απώλειας κονδυλίων ύψους περίπου 15 δισ. ευρώ. Η Κομισιόν διαμνύει ότι δεν υπάρχει πλέον περιθώριο καθυστερήσεων και ζητεί αναθεώρηση του εθνικού σχεδίου, με απένταξη έργων που δεν προλαβαίνουν

να ολοκληρωθούν, ώστε να αντικατασταθούν από πιο ώριμες και εφικτές επενδύσεις. Μέχρι το τέλος Οκτωβρίου η Αθήνα οφείλει να υποβάλει στις Βρυξέλλες το νέο «Ελλάδα 2.0» για να εγκριθεί τον Δεκέμβριο, ανοίγοντας τον δρόμο για το έβδομο αίτημα εκταμίευσης 3,5 δισ. ευρώ. Παρά τις θετικές αξιολογήσεις, μόλις 10 δισ. από τα 36 δισ. που αναλογούν στη χώρα έχουν φτάσει

στην πραγματική οικονομία, γεγονός που προκαλεί ανησυχία για την απορρόφηση. Στις προτεραιότητες μπαίνουν οι επιχορηγήσεις ύψους 18,2 δισ., καθώς αποτελούν τη «δωρεάν» στήριξη της χώρας, ενώ τα δάνεια εμφανίζουν καλύτερη ροή. Ο χρόνος όμως πιέζει: όλα τα έργα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί έως τον Αύγουστο του 2026.

ΣΕΛΙΔΕΣ 40-41

Μέσο:ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: ...04/10/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...04/10/2025

Σελίδα:40

ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ

Τελευταία ευκαιρία για να μην χαθούν €15 δισ.

Η αντιστροφή μέτρηση για το τέλος του Ταμείου Ανάκαμψης έχει ξεκινήσει. Η κυβέρνηση μπαίνει στο «τελευταίο μίλι» και «μέσα σε ένα χρόνο θα πρέπει να τρέξει όσο δεν έτρεξε τα προηγούμενα τέσσερα χρόνια» για να μη χαθούν ευρωπαϊκά κονδύλια.

Το χρονικό πλαίσιο για την Αθήνα είναι ασφυκτικό. Μέχρι το τέλος Οκτωβρίου, θα πρέπει να έχει υποβάλει στις Βρυξέλλες το νέο σχέδιο αναθεώρησης του «Ελλάδα 2.0», προκειμένου να εγκριθεί από το Ecofin του Δεκεμβρίου για να υποβάλει το έβδομο αίτημα εκταμίευσης έως το τέλος του έτους τόσο για το σκέλος των επιχορηγήσεων όσο και των δανείων.

Κοινοτικοί αξιωματούχοι διαμνύουν στην κυβέρνηση ότι η νέα αναθεώρηση αποτελεί την τελευταία ευκαιρία προκειμένου η χώρα μας να προχωρήσει στην απένταξη έργων τα οποία δεν είναι εφικτό να υλοποιηθούν στο χρονικό διάστημα που απομένει μέχρι τη λήξη του ΤΑΑ δίνοντας παράλληλα τη δυνατότητα να αυξηθεί ο προϋπολογισμός σε εκείνα όπου ο χρόνος επαρκεί για να ολοκληρωθούν έως και τον Αύγουστο του 2026.

Μέσω της αναθεώρησης του εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, επενδύσεις οι οποίες έχουν ξεκινήσει, αλλά δεν προλαβαίνουν να ολοκληρωθούν εντός χρονοδιαγραμμάτων, δεν θα σταματήσουν καθώς όπως εξηγούν αρμόδιες πηγές, μπορούν να μεταφερθούν σε ένα άλλο χρηματοδοτικό σχήμα όπως στο ΕΣΠΑ ή ακόμα και στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Το στοίχημα είναι μεγάλο καθώς από τα 36 δισ. ευρώ που αναλογούν στη χώρα, μόλις 10 δισ. ευρώ (5,7 δισ. ευρώ από επιχορηγήσεις και 4,3 δισ. ευρώ από δάνεια) έχουν φθάσει στους τελικούς δικαιούχους, όπως ανέφερε πρόσφατα ο υποδιοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Θεόδωρος Πελαγίδης, ο οποίος έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου για την απορρόφηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης.

Ωστόσο, η ευρωπαϊκή πλευρά, θεωρεί εφικτό να μη χαθούν κονδύλια αν όλες οι διαδικασίες εφαρμοστούν στο εξής... κατά γράμμα.

Από τις επαφές που είχαν εκπρόσωποι της Κομισιόν με ελληνικά

Το στοίχημα για την κυβέρνηση είναι μεγάλο καθώς από τα 36 δισ. που αναλογούν στη χώρα, η Ελλάδα έχει εισπράξει τα 21,3 δισ. ενώ στους τελικούς αποδέκτες έχουν φτάσει μόλις 10 δισ. ευρώ

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ
ΒΟΥΡΓΑΝΑ

στελέχη τις προηγούμενες ημέρες, εντοπίζονται καθυστερήσεις στους τομείς της κοινωνικής κατοικίας, της Υγείας, όπου εκκρεμούν 18 ανακαινίσεις νοσοκομείων και 156 κέντρα πρωτοβάθμιας υγείας, αλλά και της Ενέργειας. Ειδικά στα έργα CCS (Carbon Capture and Storage) για τη δέσμευση διοξειδίου του άνθρακα από βιομηχανίες και την αποθήκευσή του στο υπέδαφος, προβλήματα δημιουργούν τα χρονοδιαγράμματα. Στην περίπτωση της χώρας μας χρηματοδοτείται η ανάπτυξη της υπόγειας αποθήκης στον Πρίνο, κάτι που εξετάζεται από το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Ευρωπαϊκές πηγές εξηγούν ότι οι όποιες αλλαγές θα πρέπει να γίνουν τώρα καθώς αν αλλάξει η δομή του Ταμείου Ανάκαμψης αργότερα, τα έργα που θα βγουν κινδυνεύουν να μείνουν χωρίς χρηματοδότηση καθώς δεν θα μπορούν να ενταχθούν για παράδειγμα στο ΕΣΠΑ κατά το ήμισυ. Καλύτερη εκτιμάται ότι είναι η κατάσταση στο σκέλος των δανείων και οι αλλαγές που δρομολογούνται σχετίζονται με

ΤΑ ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ

ΕΩΣ ΤΕΛΟΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ
Κατάθεση του αναθεωρημένου σχεδίου στην Κομισιόν

ΕΩΣ ΤΕΛΟΣ 2025
Υποβολή 6ου αιτήματος για το σκέλος των δανείων ύψους 1,8 δισ. ευρώ και υποβολή 7ου αιτήματος
€3,5 δισ.

ΠΡΩΤΟ ΤΡΙΜΗΝΟ 2026
Υποβολή 8ου αιτήματος
€1,87 δισ.

ΕΩΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ 2026
Υποβολή 9ου και τελευταίου αιτήματος ύψους
€5,4 δισ.

€18,22 δισ. σε επιχορηγήσεις **€17,73 δισ.** σε δάνεια

«Ελλάδα 2.0»:
Προϋπολογισμός
35,95 δισ. ευρώ

Μέσο:ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: ...04/10/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...04/10/2025

Σελίδα:41

μεγαλύτερη ρύθμιση των δανείων προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

ΔΟΣΕΙΣ

Στο υπουργείο Εθνικής Οικονομίας επικεντρώνονται στις επιχορηγήσεις, σημειώνοντας ότι το σημαντικό είναι να μη χαθούν τα χρήματα αυτά που είναι διαθέσιμα δωρεάν για τη χώρα. Πρόκειται για 18,2 δισ. στο σύνολο των 36 δισ. ευρώ. Η Ελλάδα έχει μέχρι στιγμής εισπράξει 9,94 δισ. ευρώ σε επιχορηγήσεις και 11,4 δισ. ευρώ σε δάνεια, συνολικά 21,3 δισ. ευρώ, που αντιστοιχούν στο 59% των συνολικών πόρων που δικαιούται. Δηλαδή απομένουν άλλα 15 δισ. ευρώ μέχρι τα 36 δισ. ευρώ. Εφόσον εγκριθεί το 6ο αίτημα των επιχορηγήσεων, το οποίο υπεβλήθη τον Ιούλιο, για επιχορηγήσεις 2,1 δισ. ευρώ, το ποσό ανεβαίνει στα 23,4 δισ. ευρώ ή 65% των πόρων που της αναλογούν (απομένουν περίπου άλλα 13 δισ. ευρώ).

Το έβδομο αίτημα που προγραμματίζεται να υποβληθεί έως το τέλος του έτους, αφορά 3,5 δισ. ευρώ, εκ των οποίων επιχορηγήσεις 1,7 δισ. και δάνεια 1,8 δισ. ευρώ. Σύμφωνα με πληροφορίες θα υποβληθεί το 6ο αίτημα για το σκέλος των δανείων, ύψους 1,8 δισ. ευρώ.

Το όγδοο αίτημα, αναμένεται μέσα στο πρώτο τρίμηνο του 2026, και αφορά 1,87 δισ. ευρώ (1,5 δισ. επιχορηγήσεις και 370 εκατ. δάνεια). Το ένατο και τελευταίο αίτημα πρέπει να υποβληθεί έως το τέλος Αυγούστου του 2026 και προβλέπεται εκταμίευση 5,4 δισ. ευρώ (3 δισ. επιχορηγήσεις και 2,4 δισ. δάνεια).

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Πίεση για αναθεώρηση και ταχύτερη απορρόφηση

ΒΥΣΕΛΛΕΙ
MARIA
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Είναι επιτακτική ανάγκη η Ελλάδα να διατηρήσει τη δυναμική υλοποίησης του Ταμείου Ανάκαμψης και ακόμη και να επιταχύνει όπου μπορεί, συνιστά η Κομισιόν μέσω των «ΝΕΩΝ» προς την ελληνική κυβέρνηση, παρότι χαρακτηρίζει τη χώρα μας ως μια εκ των πρωτοπόρων στην εφαρμογή του RRF. Καθώς τα χρονικά περιθώρια είναι πιεστικά, η Κομισιόν έχει καλέσει τα κράτη-μέλη, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, να αναθεωρήσουν ορόσημα και να απεντάξουν έργα, διατηρώντας στο εθνικό τους πρόγραμμα μόνο όσα είναι «εφικτό» να επιτευχθούν.

Εξ ου και κλιμάκιο της Κομισιόν, με επικεφαλής τη Σελίν Γκάουερ, γενική διευθύντρια της Ειδικής Ομάδας Μεταρρυθμίσεων και Επενδύσεων, και τον Ντέκλαν Κουστέλο, αναπληρωτή γενικό διευθυντή Οικονομικών Υποθέσεων, βρέθηκε στην Αθήνα προκειμένου να συζητήσουν με την ελληνική κυβέρνηση την αναθεώρηση των οροσφύμων και των έργων, που θεωρείται ότι δεν θα ολοκληρωθούν μέχρι τον Αύγουστο του 2026. Η Ελλάδα έχει λάβει 21,3 δισ. ευρώ στο πλαίσιο του RRF, εκ των οποίων 9,9 δισ. ευρώ αφορούν επιχορηγήσεις (54% των συνολικών επιχορηγήσεων RRF) και 11,4 δισ. ευρώ δάνεια (64% της συνολικής δανειοδότησης RRF), ενώ το διάστημα αυτό η Επιτροπή αξιολογεί την 6η ελληνική αίτηση πληρωμής που αφορά επιχορηγήσεις.

ΟΙ ΠΡΟΒΕΣΙΜΣΙΣ

«Η Ελλάδα παραμένει μεταξύ των πρωτοπόρων στην εφαρμογή του RRF» αναφέρει στα «ΝΕΑ» εκπρόσωπος της Κομισιόν. «Ένας μεγάλος αριθμός μεταρρυθμίσεων που θα διευκολύνουν την υλοποίηση έχουν ολοκληρωθεί και έχουν αρχίσει να επηρεάζουν θετικά την οικονομία». Όμως, όπως λέει, «ορισμένα έργα που προβλέπονται στο πλαίσιο του σχεδίου έχουν ξεκινήσει πρόσφατα», τονίζοντας ότι «η προθεσμία του 2026 είναι δεσμευτική και απαιτητική. Γι' αυτό είναι επιτακτική ανάγκη η Ελλάδα να διατηρήσει τη δυναμική και ακόμη και να επιταχύνει όπου μπορεί. Η Επιτροπή ενθαρρύνει επίσης την εμπροσθοβαρή υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων όπου είναι δυνατόν».

Συνολικά στην ΕΕ οι εκταμιεύσεις του RRF ανέρχονται σε 367 δισ. ευρώ, που αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το ήμισυ (56%) του συνολικού ποσού που έχει δεσμευτεί. Οι εκταμιεύσεις των επιχορηγήσεων πηγαίνουν καλύτερα, καθώς έχει εκταμιευθεί το 63% (225 δισ. ευρώ των χρημάτων που έχουν δεσμευτεί έναντι των δανείων, όπου έχουν εκταμιευτεί σχεδόν τα μισά ποσά που έχουν δεσμευτεί ως δάνεια – 142 δισ. ευρώ ή 49%).

Εκπρόσωπος της Κομισιόν εμφανίζεται πάντως καθυσταστικός όσον αφορά την πορεία απορρόφησης των κονδυλίων παρά τις πιεστικές προθεσμίες. «Η εφαρμογή του RRF συνεχίζεται με προχωρά. Το 40% όλων των οροσφύμων και των στόχων στο πλαίσιο των RRF έχουν αξιολογηθεί από την Επιτροπή ως εκπληρωμένα και ένα επιπλέον 16% των οροσφύμων και των στόχων έχουν αναφερθεί από τα κράτη-μέλη ως ολοκληρωμένα.

ΑΠΕΝΤΑΣΗ ΕΡΓΩΝ

Όμως, αναμφίβολα τα κράτη-μέλη αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην υλοποίηση. Εξ ου και η Κομισιόν έχει ζητήσει αναθεώρηση των οροσφύμων και απένταξη έργων που δεν φαίνεται να είναι εφικτά η υλοποίησή τους στα χρονικά περιθώρια του RRF. Το Ταμείο Ανάκαμψης θα διαρκέσει έως το τέλος του 2026, που σημαίνει ότι τα κράτη-μέλη θα πρέπει να υποβάλουν όλα τα ορόσημα και τους στόχους που έχουν ολοκληρωθεί έως τα τέλη Αυγούστου 2026, τα οποία θα αξιολογηθούν από την Κομισιόν έως τα τέλη Σεπτεμβρίου του 2026, ώστε να καταβληθούν οι πληρωμές μέχρι το τέλος του 2026, όπως ορίζει αυστηρά ο κανονισμός του RRF.

Κορυφώνονται οι προκλήσεις για την πλήρη αξιοποίηση

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΜΑΓΓΙΝΑ

Με την επικείμενη έγκριση του έκτου αιτήματος εκταμίευσης επιχορηγήσεων ύψους €2,1 δισ., η συνολική απορρόφηση κεφαλαίων θα ανέλθει σε 65% του συνόλου δανείων και επιχορηγήσεων, που ισοδυναμεί με €23,4 δισ. συνολικά ή περίπου 10% του ΑΕΠ, κατατάσσοντας τη χώρα στην κορυφαία θέση στην ΕΕ.

Η πορεία απορρόφησης δυσκολεύει καθώς περίπου το 40% των οροσφύμων (373 συνολικά) πρέπει να εκπληρωθεί μέσα στο επόμενο δωδεκάμηνο. Ωστόσο, οι θετικές επιδράσεις από το ΤΑΑ έχουν αρχίσει ήδη να γίνονται ορατές στις μακροοικονομικές επιδόσεις τόσο της Ελλάδας αλλά και άλλων χωρών με υψηλή απορρόφηση. Συγκεκριμένα, το ΤΑΑ έχει συντείνει στην ενδυνάμωση του ακαθάριστου σχηματισμού παγίου κεφαλαίου, ο οποίος προσέγγισε στη χώρα μας, με εξαίρεση τις κατασκευές, προ κρίσης υψηλά την τελευταία διετία. Παράλληλα, οι σχετιζόμενες τελικές δαπάνες τροφοδοτούν την κατανάλωση, αλλά και την παραγόμενη προστιθέμενη αξία βασικών επιχειρηματικών τομέων.

Με δεδομένο ότι μέχρι σήμερα έχει διοχετευθεί στους τελικούς δικαιούχους λιγότερο από το 50% των κεφαλαίων που έχουν ήδη

αντληθεί από την ΕΕ, η χώρα μας συνεχίζει να υστερεί σημαντικά σε αυτό το πεδίο. Για την υλοποίηση επενδύσεων παγίου κεφαλαίου απαιτείται ακόμη περισσότερος χρόνος και εκτιμάται ότι οι θετικές επιδράσεις θα κορυφωθούν, εκτός απρόοπτου, την περίοδο 2026-2027. Η ευρωπαϊκή εμπειρία δείχνει ότι τόσο ο σχεδιασμός όσο και η εφαρμογή των εθνικών σχεδίων υπόκειται στους περιορισμούς που απορρέουν από το επίπεδο θεσμικής και διοικητικής ωριμότητας κάθε χώρας, ενώ απρόβλεπτοι παράγοντες (π.χ. ενεργειακή κρίση, πληθωρισμός κ.ά.) περιέπλεξαν την υλοποίηση. Η χώρα μας, όπως και άλλες χώρες του ευρωπαϊκού Νότου, παρέμειναν επιφυλακτικές ως προς την επάρκεια των εθνικών πόρων και μηχανισμών ελέγχου και υλοποίησης υπό στενά χρονικά περιθώρια και για αυτό προσαρμόσαν να προτεραιοποιήσουν έργα έργα και αξιόπιστους αποδέκτες, αλλά και να εισάγουν μηχανισμούς αξιολόγησης και ελέγχου που να παρακάμπτουν εγγενείς παθογένειες του Δημοσίου.

Επιπροσθέτως, ο ελληνικός επιχειρηματικός τομέας, συρρικνωμένος από την πολυετή κρίση, ήταν λιγότερο έτοιμος να παρουσιάσει πολυάριθμα αξιόλογα και ασφαλή σχέδια προς χρηματοδότηση, πλνν ελαχίστων εξαιρέσεων. Σε μία χώρα με υψηλό δημόσιο χρέος που στόχευσε στην πλήρη απορρόφηση των δανείων,

οι έννοιες «ασφαλείς» και «ώριμες» επενδυτικές προτάσεις αποκτούν πρόσθετη βαρύτητα. Ωστόσο, οι ανωτέρω επιλογές αναπόφευκτα επέδρασαν στο είδος και τα χαρακτηριστικά των χρηματοδοτούμενων έργων αλλά και στη σύνθεση των τελικών αποδεκτών.

Ετσι, παρατηρείται μεγάλη συγκέντρωση πόρων σε ορισμένους πυλώνες και κλάδους όπως ο ενεργειακός, τα δίκτυα επικοινωνιών καθώς και κάποιες «συμβατικές» ροές επιχορηγήσεων (λ.χ. «Εξοικονομώ»), ενώ εμφανίζουν υστέρηση, όπως και στις περισσότερες χώρες-αποδέκτες, άλλες διαστάσεις που προσδίδουν πιο μακροπρόθεσμα παραγωγικά πλεονεκτήματα (λ.χ. τεχνολογικός μετασχηματισμός, αναπροσανατολισμός/ αναβάθμιση εκπαιδευτικού συστήματος και αγοράς εργασίας κ.ά.).

Ακόμη και με δεδομένες τις ανωτέρω αδυναμίες, και με πιθανή την κλιμάκωση των προκλήσεων απορρόφησης, η ολοκλήρωση των επενδύσεων και λοιπών τελικών δαπανών εκτιμά ότι θα είναι επαρκής ώστε να διατηρήσει την ελληνική οικονομία σε σημαντικά υψηλότερη δυναμική αναπτυξιακή τροχιά σε σύγκριση με αυτό που εκτιμούσαμε προ της ενεργοποίησης του ΤΑΑ.

Ο Νίκος Μάγγινος είναι επικεφαλής οικονομολόγος της Εθνικής Τράπεζας

